

ingediend op **2145** (2023-2024) – Nr. 1
22 april 2024 (2023-2024)

Voorstel

van Liesbeth Homans

tot wijziging van het Reglement
van het Vlaams Parlement,
wat de adviesaanvragen aan de Raad van State
en het recht op inzage
in vertrouwelijke documenten betreft

TOELICHTING

Algemene toelichting

Dit voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft tot doel het reglement op twee punten te verduidelijken. Het betreft meer bepaald:

- de verplichte aanwijzing van een gemachtigde die de afdeling Wetgeving van de Raad van State de nodige toelichtingen kan verstrekken, als de voorzitter van het Vlaams Parlement aan de Raad van State om advies vraagt (artikel 1 van dit voorstel, tot wijziging van artikel 72 van het reglement);
- de verduidelijking van de regeling van de inzage in vertrouwelijke documenten, onder meer wegens de wettelijke en decretale verplichting voor de Vlaamse Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven om de geregistreerde gegevens (van schenkers en sponsors) vertrouwelijk te behandelen in het kader van de controle van de herkomst van de geldmiddelen voor de financiering van de verkiezingsuitgaven (artikel 2 en 3 van dit voorstel, tot wijziging van respectievelijk artikel 90 en 104 van het reglement).

Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 2, §1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, kan de voorzitter van het Vlaams Parlement de afdeling Wetgeving van de Raad van State om een beredeneerd advies verzoeken over de tekst van alle ontwerpen of voorstellen van decreet, of van amendementen op die ontwerpen en voorstellen. Door de wijzigingswet van 11 juli 2023 (Belgisch Staatsblad, 24 juli 2023) wordt aan artikel 2, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de volgende zin toegevoegd: "De adviesaanvraag vermeldt de naam van de gemachtigde die door de voorzitter van de betrokken vergadering wordt aangewezen om de afdeling wetgeving de dienstige toelichtingen te verstrekken." Die gemachtigde kan door de afdeling Wetgeving aangesproken worden om nadere uitleg te verschaffen over de tekst die voor advies voorligt (artikel 82 van de wetten op de Raad van State).

De wetswijziging betekent dat de aanwijzing van een gemachtigde bij adviesaanvragen door de voorzitter voortaan een verplichting is, en niet langer een keuze, zoals artikel 72, 3, van het Reglement van het Vlaams Parlement suggereert. Als er geen gemachtigde wordt vermeld, leidt dat tot de niet-ontvankelijkheid van de adviesaanvraag.

Met dit voorstel wordt de tekst van het reglement aan die wetswijziging aangepast.

Bovendien wordt het doel van de aanwijzing van een gemachtigde verduidelijkt met een formulering die aansluit bij de bewoordingen die de wetgever zelf hanteert. Het woord "desgewenst" is immers dubbelzinnig: gaat het om de wens van de gemachtigde of om de wens van de Raad van State?

Artikel 2 en 3

Ter uitvoering van de beslissing van het Uitgebreid Bureau van 13 november 2023 om te laten onderzoeken of het parlementaire controlerecht, eventueel door een wijziging van het reglement, verduidelijkt en/of versterkt kan worden, worden enkele wijzigingen aan de regeling van de vertrouwelijke inzage in documenten voorgesteld: het toepassingsgebied wordt met twee situaties uitgebreid en op drie punten worden verduidelijkingen van de regeling voorgesteld.

Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied van de regeling wordt verduidelijkt en uitgebreid.

Volgens het geldende reglement zijn er vijf situaties waarin de regeling voor vertrouwelijke informatieverstrekking geldt:

- 1° voor informatie verkregen naar aanleiding van een besloten vergadering van een parlementaire onderzoekscommissie;
- 2° voor informatie verkregen naar aanleiding van een commissievergadering die op verzoek van een persoon die gehoord wordt, in besloten zitting wordt gehouden;
- 3° voor informatie die een lid van de regering onder voorbehoud van geheimhouding tijdens een besloten commissievergadering aan het parlement meedeelt (bijvoorbeeld tijdens een gedachtewisseling);
- 4° voor documenten die een lid van de regering onder voorbehoud van vertrouwelijkheid aan het parlement meedeelt als antwoord op een vraag van een volksvertegenwoordiger;
- 5° voor documenten uit een afgesloten onderzoek van het Rekenhof die op grond van een overeenkomst, een wet, een decreet of een hogere rechtsnorm niet bekendgemaakt mogen worden aan derden.

Er wordt voorgesteld om daar de onderstaande twee situaties aan toe te voegen:

- 1° In de praktijk komt het voor dat een lid van de regering uit eigen beweging bepaalde vertrouwelijke documenten ter inzage wil leggen, bijvoorbeeld naar aanleiding van een discussie in de media of naar aanleiding van een ander debat dan de debatten die nu al door de regeling gevat worden (bijvoorbeeld een actualiteitsdebat of een debat dat volgt op een interpellatie). Het voorstel verankert die gevallen van vertrouwelijke informatieverstrekking in het reglement.
- 2° Daarnaast wordt er een nieuwe categorie van vertrouwelijke inzage toegevoegd, die verband houdt met de controle die de Vlaamse Controlecommissie voor Verkiezingsuitgaven moet doen op de herkomst van de geldmiddelen ter financiering van de verkiezingsuitgaven, en met name op de giften en sponsoring.

Voor de verkiezing van het Vlaams Parlement geldt immers dat de partijen en de kandidaten de identiteit van de natuurlijke personen die voor de financiering van de verkiezingsuitgaven giften van 125 euro en meer hebben gedaan, moeten registreren, vertrouwelijk moeten houden en binnen 45 dagen na de datum van de verkiezingen bij de Vlaamse Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven moeten aangeven, met toepassing van respectievelijk artikel 6, tweede lid, en artikel 7 van de wet van 19 mei 1994 tot regeling van de verkiezingscampagne en tot beperking en aangifte van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, alsmede tot vaststelling van de toetsingsnorm inzake officiële mededelingen van de overheid juncto artikel 116, §2, tweede lid, van de Kieswet.

Voor de lokale en provinciale verkiezingen heeft de decreetgever dezelfde beginselen gehanteerd, maar dan ook voor de sponsoring. De politieke partijen en de lijsttrekkers (respectievelijk artikel 196, §1, tweede lid, en artikel 197, §1, tweede lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet) die giften vermelden bij de geldmiddelen waarmee de partij, de lijst en de kandidaten hun kiescampagne gefinancierd hebben, registreren de voor- en achternaam, het adres van de hoofdverblijfplaats en de gift van de natuurlijke personen die giften van 125 euro en meer hebben gedaan. De voormelde gegevens worden vertrouwelijk behandeld en binnen dertig dagen na de datum van de verkiezingen meegedeeld aan de Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven.

De politieke partijen en de lijsttrekkers (respectievelijk artikel 196, §1, derde lid, en artikel 197, §1, derde lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet) die sponsoring vermelden bij de geldmiddelen waarmee de partij, de lijst en de kandidaten hun kiescampagne gefinancierd hebben, registreren de naam, in voorkomend geval het ondernemingsnummer, de rechtsvorm, het adres van de zetel of hoofdverblijfplaats en het bedrag van de sponsoring van de ondernemingen, de feitelijke verenigingen en de rechtspersonen die de uitgaven voor verkiezingspropaganda gesponsord hebben voor een bedrag van 125 euro en meer. De partijen en de lijsttrekkers behandelen die gegevens vertrouwelijk en delen ze binnen dertig dagen na de datum van de verkiezingen mee aan de Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven. Uit de toelichting bij deze bepaling blijkt dat de uitbreiding van de vertrouwelijke behandeling met sponsors verband houdt met de algemene verordening gegevensbescherming. De informatie over eenmansbedrijven en vergelijkbare bedrijven, en over feitelijke verenigingen kan immers ook betrekking hebben op een of meer natuurlijke personen. Daarom wordt voor sponsoring dezelfde vertrouwelijkheidseis opgelegd als voor schenkingen.

Gelet op de vereiste bescherming van de persoonsgegevens van donoren en sponsors moet ook de Vlaamse Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven die gegevens vertrouwelijk behandelen.

Verduidelijking van verschillende aspecten van het inzagerecht

Verschillende aspecten van de geldende regels voor het inzagerecht worden voor een goed begrip geherformuleerd of geëxpliciteerd.

Zo wordt verduidelijkt dat in het geval waarin een lid van de regering vertrouwelijke documenten ter inzage aanbiedt "op vraag van een volksvertegenwoordiger" (artikel 90, 5, van het reglement), het niet om een afzonderlijk controle-instrument gaat, maar om een bijzondere modaliteit van het bestaande vragenrecht: het betreft bijgevolg de situatie waarin een lid van de regering in het antwoord op een parlementaire vraag (een schriftelijke vraag, vraag om uitleg of actuele vraag) meedeelt bereid te zijn om als antwoord op die vraag bepaalde documenten aan het parlement te bezorgen, maar alleen onder voorbehoud van vertrouwelijkheid. Het Vlaams Parlement neemt die documenten niet op in het antwoord op de parlementaire vraag dat het op zijn website publiceert, maar de volksvertegenwoordigers kunnen er wel kennis van krijgen onder de voorwaarden die de regering bepaalt.

De regering kan de documenten in kwestie op papier bezorgen, via mail of door tijdelijk toegang te verlenen tot een digitale databank. Na afloop van de inzageretmijn worden de documenten terugbezorgd aan de regering. Als het om kopieën gaat, worden die kopieën vernietigd, en als het om elektronische documenten gaat, wordt de toegang tot die documenten afgesloten. De vertrouwelijke documenten blijven bijgevolg niet in het bezit van het Vlaams Parlement. Dat is de gangbare praktijk, die nu ook in het reglement geëxpliciteerd wordt.

Tot slot wordt verduidelijkt dat de plicht die op de voorzitter rust om alle volksvertegenwoordigers ervan op de hoogte te brengen dat er vertrouwelijke documenten ter inzage liggen, niet alleen geldt voor de terbeschikkingstelling van vertrouwelijke informatie naar aanleiding van een parlementaire vraag, zoals nu door de plaatsing van de bepaling in artikel 90, 5, ten onrechte gesuggereerd wordt.

Liesbeth HOMANS

VOORSTEL

Artikel 1

In artikel 72, 3, eerste zin, van het Reglement van het Vlaams Parlement worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het woord “kan” wordt vervangen door het woord “geeft”;
- 2° het woord “opgeven” wordt vervangen door het woord “op”;
- 3° de woorden “desgewenst aan de Raad de nodige uitleg zal” worden vervangen door de woorden “aan de Raad de nodige toelichtingen kan”.

Artikel 2

In artikel 90 van hetzelfde reglement wordt punt 5 vervangen door wat volgt:

“5. Een lid van de Regering kan in het antwoord op een vraag van een volksvertegenwoordiger documenten aan de voorzitter aanbieden onder voorbehoud van vertrouwelijkheid.”.

Artikel 3

In artikel 104 van hetzelfde reglement worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 1 worden punt c) en d) vervangen door wat volgt:
 - “c) de informatie die een lid van de Regering op grond van artikel 28, 3, c), meedeelt aan het Parlement;
 - d) de documenten die een lid van de Regering op grond van artikel 90, 5, aanbiedt aan de voorzitter;”;
- 2° aan punt 1 worden een punt e), f) en g) toegevoegd, die luiden als volgt:
 - “e) de documenten die een lid van de Regering uit eigen beweging of naar aanleiding van een debat onder voorbehoud van vertrouwelijkheid aanbiedt aan de voorzitter;
 - f) de geregistreerde gegevens die de Vlaamse Controlecommissie voor de Verkiezingsuitgaven in het kader van de controle op de herkomst van de geldmiddelen voor de financiering van de verkiezingsuitgaven vertrouwelijk moet behandelen;
 - g) de documenten uit een afgesloten onderzoek van het Rekenhof die op grond van een overeenkomst, een wet, een decreet of een hogere rechtsnorm niet bekendgemaakt mogen worden aan derden.”;
- 3° er wordt een punt 1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:
 - “1/1. In de gevallen, vermeld in punt 1, d), e) en g), worden de documenten ter inzage gelegd bij de voorzitter. De voorzitter licht de volksvertegenwoordigers daarover in.”;

4° in punt 2 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a) de zinsnede "punt 1, c)" wordt vervangen door de zinsnede "punt 1, d) en e)";
- b) de volgende zin wordt toegevoegd: "Na afloop van de inzagetermijn die het betrokken lid van de Regering heeft bepaald, wordt de toegang tot de documenten afgesloten en worden de documenten, in voorkomend geval, aan het betrokken lid van de Regering terugbezorgd of worden ze, als het om kopieën gaat, vernietigd.";

5° in punt 3, tweede lid, wordt de zinsnede "punt 1, b), c) of d)" vervangen door de zinsnede "punt 1, b) tot en met f)", en wordt de zinsnede "punt 1, b), c) en d)" vervangen door de zinsnede "punt 1, b), c), d), e) of f)";

6° in punt 4, vierde lid, wordt de zinsnede "punt 1, d)" vervangen door de zinsnede "punt 1, g)".

Liesbeth HOMANS